

В.А. Гросул, д-р екон. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)
О.М. Филипенко, канд. екон. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)
Т.С. Колеснік, асист. (*ХДУХТ, Харків*)

РОЛЬ І ЗНАЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТРАТЕГІЇ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЕФЕКТИВНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Вивчення економічної ситуації показало, що практика господарювання в Україні гостро ставить перед вітчизняними підприємствами проблему застосування стратегічного підходу до управління фінансово-господарською діяльністю.

Необхідність стратегічного управління діяльністю підприємства в українських умовах пояснюється рядом причин.

По-перше, за останні десятиріччя радикально змінилось середовище підприємництва. Несприятливість діяльності багатьох господарюючих суб'єктів пов'язана з відсутністю у більшості керівників управлінських навичок та досвіду роботи в ринкових умовах конкурентної боротьби та постійних змін зовнішнього оточення.

По-друге, доведено, що відхід від централізованого планування та ринкові перетворення в Україні потребують від керівників уміння передбачати майбутнє в стратегіях діяльності на основі визначення достоїнств і конкурентних переваг своїх підприємств, ліквідації стратегічних загроз і небезпек за допомогою інструментів стратегічного управління.

Сутність стратегічного управління полягає в тому, що, з одного боку, існує чітко організоване комплексне стратегічне планування, з іншого – структура управління організацією відповідає «формальному» стратегічному плануванню і побудована так, щоб забезпечити вироблення довгострокової стратегії для досягнення її цілей і створення управлінських механізмів реалізації цієї стратегії через систему планів.

Для досягнення ринкового успіху стратегія підприємства має формуватися на міцній економічній основі, орієнтуючись на довгострокові цілі і розробку практичних рекомендацій щодо ухвалення курсу дій і розподілу ресурсів, необхідних для досягнення поставлених цілей. У зв'язку з цим, останніми роками вітчизняні й зарубіжні дослідники почали приділяти особливу увагу при формуванні загальної стратегії підприємства вибору фінансової стратегії, розглядаючи її як ключову функціонально складову.

На сучасному етапі розвитку економіки України роль і значення фінансової стратегії в діяльності підприємств зростають. Це підтверджується тим, що фінансова стратегія, як вважають науковці:

- забезпечує реалізацію всіх планів довгострокового розвитку шляхом оптимального формування і розподілу фінансових ресурсів, підтримки фінансової стабільності та управління фінансовими ризиками;

- виступає інструментом, який забезпечує цілеспрямовану інтеграцію конкурентних функціональних стратегій в єдину корпоративну стратегію;

- володіє можливістю зворотної дії на загальнокорпоративну стратегію, бо часто відсутність необхідних фінансових ресурсів або нерациональність їх розподілу є головними обмеженнями при виборі і реалізації стратегічних цілей і завдань підприємства;

- забезпечує гнучку й адекватну реакцію підприємства на зміни зовнішніх і внутрішніх умов (можливостей та загроз), які є критичними чинниками ведення бізнесу;

- є інструментом управління не тільки фінансовим, а й сукупним потенціалом підприємства.

Науково обґрунтована фінансова стратегія відіграє велику роль в забезпеченні ефективного розвитку підприємства, що проявляється в

- можливостях зниження негативної дії чинників зовнішнього середовища на результати діяльності підприємства;

- стабілізації розвитку економічної діяльності господарюючих суб'єктів;

- активному маневруванні фінансовими ресурсами;

- реалізації перспективних інвестиційних проектів;

- механізмах реалізації довгострокових загальних і фінансових цілей майбутнього розвитку підприємства;

- виявленні переваг і недоліків у фінансовій діяльності підприємства порівняно з його конкурентами;

- чіткому взаємозв'язку стратегічного, поточного та оперативного управління фінансовою діяльністю підприємства.

Фінансова стратегія є могутнім інструментом досягнення пріоритетних цілей діяльності підприємства та його власників. Рівень ефективності реалізації фінансової стратегії залежить від правильності її розробки, повноти врахування чинників, що впливають на діяльність підприємств. Це вимагає розкриття сутності фінансової стратегії, її функцій, а також етапів, методів, інструментів і чинників, що впливають на її формування.